

Praktijkadvies 'Klimaatadaptatie'

Inleiding

Het klimaat verandert. We krijgen te maken met intensievere buien, waarbij er in een korte tijd meer water uit de lucht valt. Maar ook met langere periodes van droogte en hogere temperaturen. Dit heeft een direct gevolg op ons leven in de stad. Meer regen betekent meer water op straat en daarmee de uitdaging om dit water op andere manieren weg te voeren dan (alleen) via de riolering. Minder tegels en meer groen in de stad zijn hiervoor deels de oplossing. Langere droogte vraagt ons na te denken (in relatie tot groen) over andere manieren van bewatering en andere soorten beplanting. En tijdens hogere temperaturen zijn schaduw en plekken voor verkoeling cruciaal om de stad aantrekkelijk en leefbaar te houden. Groen en water spelen hierin een cruciale rol.

Ontwikkelingen in Amsterdam

Amsterdam wordt steeds klimaatbestendiger, zowel in de openbare ruimte als op privéterrein. Een aantal voorbeelden van groenblauwe maatregelen in de openbare ruimte zijn: de [wadi in betondorp](#) en de verlaagde groene stroken op de [Prinses Irenestraat](#) en aan de [Zuidelijke Wandelweg](#). Maar ook de groene [tramhalte](#), die begin dit jaar opgeleverd is op het Weteringscircuit, is een mooi praktijkvoorbeeld. Het water van het dak van de halte wordt opgevangen, dit wordt vervolgens ondergronds opgeslagen en geeft de planten aan het bushokje water tijdens droogte. Andere voorbeelden zijn de binnentuinen die omgetoverd worden in groene oases zoals de tuin van [I can change the world with my two hands](#) en de [Tuin van Jan](#). Deze groenblauwe (buurt)projecten hebben een positieve impact op het water-, hitte, en droogtebestendig maken van de stad. Naast het fysieke effect, dragen deze initiatieven bij aan het (maatschappelijk) bewustzijn over het klimaatbesteding inrichten van Amsterdam. Laat je inspireren door deze projecten; op de homepage van [rainproof.nl](#) vind je een overzichtskaart met groenblauwe voorbeeldprojecten.

In het rioleringsplan van de gemeente Amsterdam staat dat de stad een bui van 60 mm moet kunnen opvangen zonder schade. Ontwerpen voor de openbare ruimte moeten hieraan voldoen. Een instrument dat richtinggevend is bij het herinrichten en onderhouden van de openbare ruimte is de [regenwaterknelpuntenkaart](#). Op deze kaart wordt duidelijk waar de meest kwetsbare gebieden liggen in de stad m.b.t. regenwateroverlast. Bij verschillende knelpunten worden ook oplossingskaarten meegegeven, de functie van groen (stroken) in de openbare ruimte wordt hierin meegenomen. Vanuit de [Hogeschool van Amsterdam \(HvA\)](#) wordt onderzoek gedaan naar hittestress in Amsterdam en worden hittediagrammen gemaakt. Ook wordt er gekeken naar de afstand tot koelte en dit wordt ook verwerkt in (digitale) kaarten. Vergroening (m.n. met bomen) kan een enorm verkoelend effect hebben; zeker in verstedend gebied kan het soms een paar graden schelen.

Zelf aan de slag!

Bij het opzetten (ontwerpen, aanleggen, inrichten, beheren) van een groen buurtproject is het van belang om klimaatbestendigheid (water, hitte, droogte) als een van de uitgangspunten mee te nemen. Hierdoor kan je proactief maatregelen nemen om het nieuwe (buurt)groen adaptief te maken voor het veranderende klimaat. Onderstaande vragen kunnen je hierbij helpen:

1. Stroomt het water van de straat naar of juist weg van het groen? Dit is van belang voor evt. watertoevoer bij (lange) droogte en waterafvoer bij hevige regen.
2. Heeft het groen een waterbergende functie? Je kan verschillende maatregelen nemen om het waterbergend vermogen van buurtgroen te verhogen (bv. wadi, grind, infiltratiekragen).
3. Zijn er mogelijkheden om water van daken af te vangen? Door regenpijpen 'los te koppelen' kan regenwater worden opgevangen (bv. in regentonnen of grotere watertanks) en gebruikt worden in tijden van watertekort.
4. Welke planten zijn het beste geschikt voor vochtige of juiste droge periodes? In Nederlandse steden wordt meer en meer steppe- en prairiebeplanting gebruikt die goed bestand zijn tegen lange droogte en heftige regenval. Ook kan je met deze beplanting zorgen voor een langer bloeiseizoen en bovendien is er vaak weinig onderhoud nodig.

Wanneer je met een klimaatbestendig groen buurtproject aan de slag wil is het handig om eerst alle relevante kennis te verzamelen (bv. a.d.h.v. bovenstaande vragen). Rainproof kan je helpen met specifieke vragen en kennis uit praktijk, onderzoek en beleid. Daarnaast is het handig om nauwe contacten te onderhouden met de gemeente (gebiedsmakelaar) voor o.a. organiseren van lokaal draagvlak, toestemming en koppeling met beleid (gebiedsplan).

Coach anderen!

Wees als groencoach dus soms een *blauw*groene coach- je kan altijd contact opnemen met Rainproof voor meer vragen over water. Zodat je groene buurtprojecten (voor, tijdens en na) kan adviseren over het integreren van klimaatadaptieve maatregelen. Zoals:

- Voor: Er is al veel informatie over klimaatbestendig groen online te vinden en er zijn verschillende handboeken die je kan gebruiken (zie 'verder lezen'). Door een informatieavond te organiseren in je buurt kan je buurtbewoners informeren over de mogelijkheden. Ter inspiratie kan je verschillende goede voorbeelden in de stad uitlichten. Samen met Rainproof en lokale praktijkdeskundigen (bv. initiatiefnemers van voorbeeldprojecten) kan je bewoners vraaggericht helpen met de voorbereiding van een projectplan van een groenblauw buurtproject.
- Tijdens: Bij de uitvoering van een project kan je als groencoach (mede) zorgen voor de procesbegeleiding. Van belang is dat de input van bewoners goed wordt meegenomen in het uitvoeringstraject zodat het gevoel van eigenaarschap en de motivatie tot zelfbeheer gestimuleerd wordt.
- Na: Tijdens de beheerfase is het van belang om geregeld contact te houden met de initiatiefnemers (incl. locatiebezoeken). Hierdoor kan je het effect van het project op water-, hitte-, en droogtebestendigheid monitoren en kunnen evt. (groenblauwe) vragen en behoeften snel opgepakt worden.

Verder lezen

Er zijn verschillende onlinebronnen die je kan raadplegen voor verdere verdieping, zoals:

- [Handboek voor de watervriendelijke tuin](#) van Tuinbranche Nederland.
- [Ontwerprichtlijnen van klimaatbestendig groen in de stad](#) van Wageningen UR.
- [Toolbox met waterbestendige maatregelen](#) van Amsterdam Rainproof.